

BELEIDSPLAN VERTELKLAS

Inleiding

De Vlieger heeft een afdeling Expertise binnen PPO Leiden. De Vlieger organiseert allerlei vormen van expertise die beschikbaar zijn voor alle kinderen in het samenwerkingsverband PPO regio Leiden. Denk hierbij aan de Impulsklas, de Perspectiefklas, het Palet en de Logopedie voor reguliere scholen. Deze Expertise wordt bekostigd vanuit het surplus van de 2% regeling voor het SBO.

De afdeling Logopedie heeft in 2021 geconstateerd dat er vraag is naar een groepsgewijs aanbod gericht op taalstimulering. Navraag aan meerdere intern begeleiders, onderwijsspecialisten en directies van basisscholen hebben dit bevestigd. Dit is aanleiding geweest om hier actie op uit te zetten en de Vertelklas op te gaan richten.

De Vertelklas

De Vertelklas draagt bij aan inclusief onderwijs binnen het samenwerkingsverband.

De Vertelklas is een vorm van taalstimulering, gecombineerd met ouderbegeleiding. Ouders en school worden hierbij intensief betrokken. De Vertelklas is bedoeld is voor kinderen van groep 1 en 2 van de basisschool waarbij de taal zich niet ontwikkelt zoals je zou mogen verwachten. Het gaat om een aanpak op maat. In de Vertelklas wordt gewerkt vanuit de driehoek kind-ouder-school. Door het versterken van de driehoek school- ouder- kind wordt de taalomgeving van het kind geoptimaliseerd. Dit heeft een positieve uitwerking op de vorderingen van het kind binnen het onderwijs en de werkwijze is toepasbaar in de klas waarin de leerling zit, waardoor ook de medeleerlingen hiervan profijt kunnen hebben.

Doel

Het doel van de Vertelklas is primair de stimulering van de taalontwikkeling, het taalrijker maken van de thuisomgeving en het inzicht geven aan ouders/verzorgers en de leerkrachten van de basisschool hoe de taal blijvend te stimuleren.

Bij ieder kind wordt de 'Vragenlijst Denkprocessen' afgenomen, voorafgaande aan het traject in de Vertelklas. N.a.v. deze vragenlijst worden de (individuele) doelen opgesteld, zoals;

De leerling:

- ◇ ... verbetert de mondelinge taalvaardigheid;
- ◇ ... verbetert de communicatieve redzaamheid;
- ◇ ... krijgt verdieping in het taal-denken;
- ◇ ... is meer gemotiveerd om te praten;
- ◇ ... is bewuster van de omgeving;
- ◇ ... wordt nieuwsgierig;
- ◇ ... gaat meer op onderzoek uit;
- ◇ ... heeft een grotere woordenschat.

Na afloop van het traject wordt de 'Vragenlijst Denkprocessen' opnieuw afgenomen. Er wordt na de eindevaluatie een verslag gemaakt en dit wordt met ouders en school gedeeld.

Doelgroep

De Vertelklas richt zich op leerlingen uit groep 1 en 2, ééntalige kinderen of meertalige kinderen, die niet tot de verwachte (taal)ontwikkeling komen in het Nederlands. Hierbij valt te denken aan:

- ◇ Kinderen die moeite hebben hun gedachten te verwoorden.
- ◇ Kinderen die problemen hebben met het taalbegrip, de woordenschat en het leggen van verbanden.
- ◇ Kinderen die problemen hebben met het maken van zinnen.
- ◇ Kinderen die de taal niet of onvoldoende begrijpen en gebruiken voor situaties buiten het hier en nu.
- ◇ Kinderen die onvoldoende in staat zijn orde en structuur te scheppen in gebeurtenissen.

Signalering

Bij het signaleren van taalproblemen bij jonge kinderen kunnen meerdere instanties betrokken zijn. Er kan onder andere gedacht worden aan de preventieve logopedie van 1801 (voorheen Onderwijs Advies). De 5-jarige leerlingen van de basisscholen worden door 1801 logopedisch gescreend. De uitslag hiervan zou aanleiding kunnen zijn tot het aanmelden van de leerling voor de Vertelklas.

Taalachterstand

Een taalachterstand door onvoldoende blootstelling aan de eerste taal van een kind wordt een blootstellingsachterstand genoemd (Van der Ploeg et al., 2007). Met de 'eerste taal' van een kind wordt bedoeld de meest gesproken taal (Eenheid van Taal, Richtlijn Handboek Eenheid van Taal, Platform Jeugdgezondheidszorg, Richtlijn 2, februari 2005). Er zijn twee vormen van een blootstellingsachterstand in het Nederlands. Het kan voorkomen bij kinderen die worden opgevoed in een andere taal, maar het kan ook worden veroorzaakt bij kinderen met Nederlands als eerste taal met wie weinig of slecht Nederlands wordt gesproken. Als bij anderstalige kinderen de taalontwikkeling in de andere taal goed verloopt (geen blootstellingsachterstand in die taal en geen achterliggende taalontwikkelingsstoornis) is er normaal gesproken geen probleem met het aanleren van het Nederlands als tweede taal. (Bron: 'RIVM rapport 295001006, Standpunt signaleren van taalachterstanden door de jeugdgezondheidszorg')

Aanmelden voorwaarden tot deelname aan de Vertelklas

De aanmelding van een kind voor de Vertelklas, door de intern begeleider van de basisschool, verloopt **altijd** via de onderwijsspecialist van het samenwerkingsverband. De intern begeleider, de onderwijsspecialist, de betreffende leerkracht en de ouders/verzorgers bepalen in overleg of een leerling wordt aangemeld.

Vanaf mei 2025 verloopt de aanvraag via Tommy. Tommy is het nieuwe webbased platform om extra en speciale ondersteuning aan te vragen bij Samenwerkingsverband PPO regio Leiden.

Als de aanvraag is ontvangen wordt contact opgenomen met school en volgt een observatie in de klas, een korte test, een intake met IB/KC, leerkracht en ouders/verzorgers door de expertisemedewerkers van De Vlieger. Op basis van deze informatie wordt beoordeeld of het kind in aanmerking komt voor deelname aan de Vertelklas.

Bij deze beoordeling houden we ook rekening met de samenstelling (leeftijd, taalproblematiek) van de groep. Het kan daarom voorkomen dat een kind niet direct kan deelnemen, maar wel voor een volgende periode in aanmerking komt.

Voorwaarden tot deelname aan de Vertelklas

Om het succes en rendement te verhogen is een aantal voorwaarden verbonden aan de deelname. Deze zijn:

Leerlingen:

- ◇ Voldoen aan de beschrijving van de doelgroep.
- ◇ De taalachterstand is het primaire ontwikkelpunt van de leerling.
- ◇ De basisvoorwaarden voor het kunnen meedoen in een groep moeten aanwezig zijn.
- ◇

Ouders:

- ◇ Aanwezigheid bij het intakegesprek en eindevaluatie. Indien nodig wordt er een (telefonische) tussentijdse evaluatie gepland.
- ◇ Aanwezigheid en actieve deelname tijdens alle Vertelklasochtenden van 8.45u. tot 12.00u. Ouders kunnen onderling een verdeling maken wie op welke ochtend in de Vertelklas bij het kind aanwezig is. Wel moet er steeds (maximaal) één ouder per kind aanwezig zijn.
- ◇ Het thuis uitvoeren van de opdrachten die wekelijks worden meegegeven.
- ◇ In vertrouwen omgaan met informatie van de andere kinderen/ouders.
- ◇ De Nederlandse taal wordt voldoende begrepen, gesproken en gelezen.
- ◇ Broertjes of zusjes kunnen niet mee naar de Vertelklas.
- ◇ Het invullen van het evaluatieformulier aan het einde van het traject. Dit ingevulde formulier zal de leidraad vormen voor het eindevaluatiegesprek.

Leerkracht:

- ◇ Aanwezigheid bij het intakegesprek en de eindevaluatie. Een (telefonische) tussentijdse evaluatie wordt gepland halverwege het traject.
- ◇ Openstaan voor observatie van het kind in de thuisklas en nabespreking.
- ◇ Het kind de mogelijkheid bieden de in de Vertelklas gebruikte materialen (waaronder het prentenboek) te laten zien en hierover te vertellen.
- ◇ Het invullen van het evaluatieformulier aan het einde van het traject. Dit formulier zal de leidraad vormen voor het eindevaluatiegesprek.

Intern begeleider:

- ◇ Aanwezigheid bij het intakegesprek en eindevaluatie. Een (telefonische) tussentijdse evaluatie wordt gepland halverwege het traject.
- ◇ Verslaglegging van de gesprekken.

Werkwijze Vertelklas en inhoud

In de Vertelklas gaan we met kinderen en hun ouders aan de hand van alledaagse activiteiten praktisch aan de slag. Er wordt gebruik gemaakt van de Denkstimulerende Gespreksmethodiek (DGM) en daarnaast wordt gewerkt aan de voorwaarden voor de communicatieve vaardigheden. DGM stimuleert het denken van leerlingen door gesprekken. Daarbij worden vragen gesteld over zaken die de leerling begrijpt of waar de leerling mee bezig is. Dit soort vragen kunnen ook in de thuissituatie gesteld worden tijdens alledaagse activiteiten. In de Vertelklas én tijdens de oudergesprekken worden de ouders gecoacht in het gebruik van DGM in de thuissituatie.

De dialoog kind – opvoeder wordt gezien als motor voor de denkontwikkeling. Door het stellen van vragen, aangepast aan het denkniveau van het kind, worden antwoorden uitgelokt. Door analyse van deze antwoorden krijgen de volwassenen inzicht in de manier van denken van het kind. Dit werkt motiverend en belonend, hetgeen weer zijn weerslag heeft op het zelfvertrouwen van het kind met als gevolg dat het kind makkelijker leert. (bron: CED map Primair onderwijs)

Onderstaande onderwerpen krijgen aandacht in de uitvoering:

- ◇ DGM-onderzoek: vragenlijst Denkprocessen.
- ◇ DGM werkvormen.
- ◇ Thuiswerkopdrachten.
- ◇ Overdracht naar de reguliere basisschool.

Uitvoering Vertelklas:

Locatie schooljaar 26/27	: naast school De Arcade Octavialaan 61 2314 BN Leiden
Aantal bijeenkomsten en tijden	: 12 aaneensluitende woensdagen (schoolvakanties uitgezonderd) van 8.45 tot 12.00 uur. Op studiedagen van de eigen school gaat de Vertelklas gewoon door. Let op: De eerste woensdag is alleen voor de ouders. In deze ochtend wordt uitgelegd hoe we werken in de klas zodat u goed voorbereid met uw kind kunt starten.
Aantal leerlingen	: Maximaal 6
Deelname ouders/verzorgers	: Aanwezigheid en actieve deelname wordt verwacht tijdens <u>alle</u> Vertelklasochtenden. Dus 12 x van 08.45 tot 12.00u.
Ouderbegeleiding	: Ouders kunnen met de ouderbegeleider regelmatig hun ervaringen uitwisselen.
Thuisopdrachten	: 12 x
Begeleiders	: 2 logopedisten (elke week) en 1 ouderbegeleider (om de paar weken)

Werkwijze ouderbijeenkomsten met ouderbegeleider

Vanuit de Expertise is er een ouderbegeleider verbonden aan de Vertelklas. In de ouderbijeenkomsten leren de ouders/verzorgers vaardigheden en kennis om de taal te stimuleren.

Er wordt aandacht besteed aan de taalontwikkeling en tweetaligheid, interactief voorlezen, woordenschat, praten met je kind en vragen stellen, contact met de leerkracht van je kind.

Er is tijdens de bijeenkomsten ruimte voor het uitwisselen van ervaringen en voor onderwijs-, opvoedings- en taalthema's die door de ouders zelf aangedragen worden.

Er wordt onder meer aandacht besteed aan:

- ◇ Wat je kunt verwachten van je kind met zijn/haar taalniveau.
- ◇ Het kind de tijd te geven zich (verbaal) te uiten en initiatieven te nemen.
- ◇ Nauwkeurig te luisteren als het kind iets zegt.
- ◇ Aan te sluiten bij de interesses van het kind, het tempo en het niveau.
- ◇ Taal toe te voegen door te benoemen, te beschrijven, of uit te leggen waar het kind mee bezig is. Of door over gevoelens te praten.

- ◇ Beurtverdeling, waarbij de ouder ervoor zorgt dat de ouder en het kind om beurten de gelegenheid krijgen tot (non)verbale communicatie.

Het doel en de inhoud van de ouderbijeenkomsten is:

- ◇ Ouders leren hoe ze de taalontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren.
- ◇ Ouders krijgen handvatten om de woordenschat van hun kinderen te vergroten.
- ◇ Ouders leren gesprekstechnieken om de taalproductie van hun kind te stimuleren.
- ◇ Ouders leren interactief voorlezen met hun kind.
- ◇ De band tussen ouder en kind versterkt, ouder-kind interactie wordt verhoogd.
- ◇ Het contact met school/leerkracht en andere ouders wordt gestimuleerd.

Tijdspad:

Elk schooljaar starten er twee Vertelklassen, in oktober en in maart. De actuele data zijn terug te vinden op de website van SBO De Vlieger.

Het hele jaar door kunnen kinderen worden aangemeld voor de Vertelklas!

Voorbeeld dagplanning

08.45u – 09.00u	Inloop waarbij de kinderen vrij mogen tekenen en de dag rustig kunnen starten
09.00u – 09.45u	Actieve kringactiviteit/evaluatie huiswerkopdracht/observatie/ regelmatig uitwisseling van ervaringen ouders met ouderbegeleider
09.45u – 10.15u	Pauze/Buiten spelen
10.15u – 10.30u	Eten/drinken
10.30u – 10.45u	Taalstimulering in kring met denkvragen en/of spel
10.45u – 11.45u	Taalstimulering ouder en kind met denkvragen
11.45u – 12.00u	Afronding van de dag
12.00u – 13.00u	Overleg Vertelklasbegeleiders/maken dagverslag
13.00u – 15.00u	Middag scholen bezoeken/voorbereiden/nabespreken

Financiering

De financiering van de Vertelklas gebeurt vanuit de 2%-regeling/Expertisegelden. Uitgangspunt is dat dit kostendekkend is.

De kosten waarbij rekening gehouden dient te worden zijn:

- ◇ Personeelskosten waaronder loonkosten (uitvoerend en coördinerend/aansturend), scholingskosten, overige personele lasten.
 - Inzet logopedisten: ieder 1 dag/ week
 - Inzet ouder begeleider: 1 dag/ 2 weken
- ◇ Materiaal.
- ◇ Huisvestingslasten.
- ◇ Reiskosten.

Alle informatie rondom de Vertelklas is terug te vinden op de website van SBO De Vlieger.

[Vertelklas](#)